

Cserna Endre

Fekete-fehér mágia

Bede Kincső kiállítása

TOBE Gallery,
2021. III. 10. – V. 15.

Bár a rituális események kikerültek a modernitás emberének életéből, mégis a legváratlanabb helyeken tűnnek fel újra... Bede Kincső képein szűk levegő-jű, poros szekuritátégótika ül. Pontosan úgy, ahogyan Henry Fuseli (Füssli) svájci származású romantikus festő *A rémálom* című festményén az inkubusz grimaszol az alvó ifjú nő mellkasán. A kelet-közép-európai közelmúlt és a hozzá kapcsolódó elfeledett, alvásparalízises azonoságtudatunk mégsem fojtogat minket ezeken a felvételeken. Pusztán tudomásul vesszük az atmoszféra e sajátosságát, hiszen mindegyikünk számára, mindegy milyen

nyelvet beszélünk a régióban – legyen az román, lengyel, cseh, német, magyar –, az *érzés* ismert, és szinte azonos.

Kincső képein nem rémálmokat keltő bizarrsággal, hanem sokkal inkább hrabali lazasággal kerülnek prezentálásra a Kárpát-medence (szocialista) kísértetei. Időben bármikor lehetnének 1945 és 1989 között – a globalizáció e vidékeket elkerülte azóta is. A monokróm képek kortárs mivoltáról csak a divatfotó látványos hatásait mutató, de felszabadult pózok árulkodnak. Jelmezekről sem igen beszélhetünk, a képek karaktereire tökéletesen illenek a rájuk hagyományozott ruhák. Kincsőn és modelljein kívül

Kiállítási enteriőr, 2021
A TOBE Gallery jóvoltából
↓

BEDE Kincső:
Cím nélkül XV.,
Három szint ismerek
a világon, 2019
A művész és a TOBE
Gallery jóvoltából
←

mindenen látszik – összetéveszthetetlen módon –, hogy a sűrűn szőtt vasfüggöny takarásában aligha érhette őket fény az elmúlt évtizedekben. Egy rémregény elhagyatott, sötét és nyirkos házában járunk, kísért a múlt. A vakuglóriás szereplőkről viszont friss energiák sugároznak, a nyelvre helyezett talizmánból szétárad a „mana”, az erő, Dacia kétezredéves romjain és a végeláthatatlan sírtömbök széksorain visszapattan a fény! A rituális tényleg váratlan helyen tér vissza. Ezek a fényképek fotórituálék. Terapeutikus, gyógyító szertartások, szellemidézések.

Keresik az extázis élményét, megpróbálnak feleleveníteni valamit az elhagyott hagyományból, dramatizálni kívánják a múltat, és nem utolsósorban feltett szándékuk megszegni az előző évtizedek alatt megcsontosodott tabukat. A közelmúlt ránk nehezedő kibeszéletlensége és elfojtása túl van a fizikai vagy intellektuális oksági kapcsolatokon. Ezekben az esetekben van szükségünk új ceremóniákra.

A magyarországi kortárs fotográfia szokásos görcseit, a folytonos kérdéskörök és problematikák körüljárását Bede képisége elegánsan hagyja figyelmen kívül, nem igyekszik témáját szétintellektualizálni. Ez a képek tartalmán és e rituálék működési módján túl abban is meglátszik, hogy azok elkészítését sok esetben saját modelljeként is látványosan élvezni tudja. A kép elkészítésének élvezetéből adódóan pedig észrevehetünk egy szokatlan, izgága energiát a felvételeken. Eldönteni sem lehet, hogy itt az időben (ami a fotográfia technikájában egy ambivalens tényező) hol vagyunk, de még az intervallumok is kétségesek. Egy nap eseményeit látjuk? Évek dokumentációjáról lenne szó? Esetleg vég nélkül vissza-visszatérünk ugyanarra az ismétlődő napra? A rítusok alatt az idő vagy az észrevehetetlenségig lelassul, mint egy buddhista szerzetes légzése, vagy felgyorsul, akár az állkapcsok rágása egy technobuliban. Bede Kincső képeit talán ez utóbbi extatikusabb időélmény járja át. A tekintetek, események, motívumok több irányból támadnak szimultán, és ebben az eseménydús monotonításban jön létre a művész képeit minden esetben átható ceremoniális idő.

Érdekes vetülete lehet még a sorozatnak, hogy miközben a minket körülvevő médiavalóság folytonos háborút folytat az identitások kérdésében (legyen az nemzeti, nemi vagy bármilyen hovatarozás), addig Bede munkája bravúros módon kerüli el azokat az állításokat, amelyek ezekben a közéleti kontextusokban felhasználhatóvá válhatnának. Abból fakadóan, hogy más munkamódszerrel, a „performatív elemelés” eszközével él, és nem tematizál vagy problematizál. Olyan magasabb, ritkább levegőjű szférába tudja terelni mind a témáját, mind a képeket befogadó galéri látogatót, ahová a mindennapok közéleti zaja szerencsére már nem hallatszik fel.

BEDE Kincső:
Cím nélkül IX.,
Három szint ismerek
a világon, 2020
A művész és a TOBE
Gallery jóvoltából
→